

**PERPUSTAKAAN
KOLEJ UNIVERSITI INSANIAH**

**KESAN KAUNSELING KELUARGA KE ATAS PENYESUAIAN KELUARGA,
KOHESI KELUARGA, PERSEKITARAN KELUARGA TINGKAH LAKU
BERMASALAH DAN KONSEP KENDIRI REMAJA AWAL
BERMASALAH TINGKAH LAKU**

SAEDAH BT. A. GHANI

**TESIS YANG DIKEMUKAKAN UNTUK MEMPEROLEH IJAZAH
DOKTOR FALSAFAH**

**FAKULTI SAINS SOSIAL DAN KEMANUSIAAN
UNIVERSITI KEBANGSAAN MALAYSIA
BANGI**

2004

RUJUKAN SAHAJA

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk menguji keberkesanan kaunseling keluarga di dalam mengurangkan tingkah laku bermasalah remaja awal dan di dalam memperbaiki konsep sendiri, penyesuaian keluarga, kohesi keluarga dan persekitaran keluarganya. Kesan rawatan dilihat dengan membandingkannya dengan rawatan secara kaunseling individu dan kumpulan kawalan. Peserta terdiri dari 31 orang remaja awal dan keluarga mereka. Sepuluh orang remaja dan keluarganya menghadiri 6-10 sesi kaunseling keluarga, manakala sebelas orang remaja menghadiri 6-10 sesi kaunseling individu dan sebelas orang remaja dalam kumpulan kawalan adalah kumpulan menanti. Remaja menjawab alat-alat pengukuran pra-pos dari segi penyesuaian keluarga, kohesi keluarga, persekitaran keluarga dan konsep kendirinya. Manakala ibu bapa menjawab alat pengukuran dari segi tingkah laku bermasalah anak remajanya. Alat-alat pengukuran yang digunakan untuk melihat kesan rawatan dan perbandingan kesan rawatan ialah : Senarai Semak Tingkah Laku Bermasalah Kanak-Kanak Achenbach (1991), Skala Konsep Kendiri Tennessee, Sekala Penyesuaian dan Kohesi Keluarga II dan Skala Persekitaran Keluarga. Keputusan kajian di analisis dengan menggunakan kaedah ANOVA ukuran berulang dan ANKOVA. Keputusan kajian dirumuskan seperti berikut : (1) Data rawatan secara kaunseling keluarga menunjukkan terdapat pengurangan yang signifikan dari segi tingkah laku bermasalah remaja, dan terdapat peningkatan dari segi penyesuaian keluarga, kohesi keluarga dan persekitaran keluarga kecuali bagi konsep sendiri remaja. (2) Data rawatan secara kaunseling individu menunjukkan tidak terdapat penurunan dari segi tingkah laku bermasalah remaja kecuali menurut persepsi bapa atau peningkatan dari segi semua pemboleh terikatnya. (3) Terdapat perbezaan yang signifikan di antara kumpulan rawatan kaunseling keluarga dan kumpulan rawatan kaunseling individu dari segi kesemua pemboleh ubah terikatnya kecuali tingkah laku bermasalah remaja menurut persepsi bapa. (4) Tidak terdapat kesan masa yang dilewatkan bagi kedua-dua kumpulan rawatan kecuali bagi penyesuaian keluarga, kohesi keluarga dan persekitaran keluarga bagi kumpulan rawatan kaunseling keluarga. Secara umumnya dapat disimpulkan bahawa rawatan secara kaunseling keluarga adalah lebih berkesan dari segi memperbaiki tingkah laku remaja, penyesuaian keluarga, kohesi keluarga dan persekitaran keluarga berbanding rawatan secara kaunseling individu dan kumpulan kawalan.

**THE EFFECTIVENESS OF FAMILY COUNSELING TO FAMILY
ADAPTABILITY, FAMILY COHESION, FAMILY
ENVIRONMENT, PROBLEMED BEHAVIOR AND
SELF CONCEPT OF EARLY ADOLESCENT
WITH PROBLEMED BEHAVIOR**

ABSTRACT

This study investigated the effectiveness of family counseling for reducing problem behavior in early adolescents and to improve upon their self concept, family adaptability, family cohesion and family environment. Comparative differences between individual counseling and a control group versus a family counseling group were studied. Participants were 31 early adolescents and their families. The study consisted of two experimental treatment groups and a control group. Ten adolescents and their family completed the 6-10 family counseling sessions, while eleven adolescents completed 6-10 individual counseling sessions and eleven adolescents in the control group is a waiting group. These adolescents completed pre and post treatment assessments in order to determine treatment gains in the area of family adaptability, family cohesion and family environment and their self concept. While their parents completed pre and post treatment assessments in the area of their adolescent problem behavior. After fifteen weeks all participants completed the same treatment assessments as the follow up assessments in order to see the time delayed effect upon all the dependent variables. The following instruments were used to determine treatment gains and supply the comparative data: Children's Behavior Checklist by Achenbach (1991), Tennessee Self Concept Scale, Family Adaptability and Family Cohesion Scale II (FACES II) and Family Environment Scale. The treatment results were then statistically compared using repeated measure ANOVA and ANCOVA. The results were summarized below: (1) the family counseling data indicated significant decreases were obtained for adolescent problem behavior, and a significant increase in family adaptability, family cohesion and family environment except for the adolescent self concept. (2) the individual counseling data indicated no significant increases were obtained for all the dependent variables except for the decrease of adolescent behavior perceived by the father. (3) A significant difference were found between the family counseling treatment group and the individual counseling treatment group for all the dependent variables except for the adolescent behavior perceived by the father. (4) There was no time delayed effect for both treatment group except for family adaptability, family cohesion and family environment of the family counseling treatment group. It was generally concluded that the family counseling application was effective for the improvement of adolescent behavior, family adaptability, family cohesion and family environment when compared to individual counseling treatment group and the control group.

KANDUNGAN

	Halaman
PENGAKUAN	ii
PENGHARGAAN	iii
ABSTRAK	iv
ABSTRACT	v
KANDUNGAN	vi
SENARAI JADUAL	xiii
SENARAI RAJAH	xv
SENARAI SINGKATAN	xvii
BAB I PENGENALAN	
1.1 Pendahuluan	1
1.2 Latar Belakang Permasalahan Kajian	1
1.3 Permasalahan Kajian	8
1.4 Tujuan Kajian	15
1.4.1 Tujuan utama kajian	15
1.4.2 Tujuan khusus kajian	18
1.5 Kesignifikanan Kajian	19
1.6 Definisi Konsep	21
1.6.1 Remaja awal	21
1.6.2 Keluarga	22
1.6.3 Tingkah laku bermasalah	22
1.6.4 Kohesi keluarga	23
1.6.5 Penyesuaian	24
1.6.6 Persekitaran keluarga	24
1.6.7 Konsep sendiri	25
1.6.8 Kaunseling individu	27
1.6.9 Kaunseling keluarga	28
1.7 Hipotesis Kajian	30
1.7.1 Kesan kaunseling keluarga ke atas remaja awal Dan keluarga	31
1.7.1.1 Kesan kaunseling keluarga ke atas remaja awal	33

	1.7.1.2	Kesan kaunseling keluarga ke atas keluarga	34
1.7.2		Kesan kunseling individu ke atas remaja awal dan keluarga	35
	1.7.2.1	Kesan kaunseling individu ke atas remaja awal	36
	1.7.2.2	Kesan kaunseling individu ke atas keluarga	37
1.7.3		Perbandingan kesan KKG dengan KKI	37
	1.7.3.1	Perbandingan kesan rawatan KKG dengan rawatan KKI ke atas remaja awal	38
	1.7.3.2	Perbandingan kesan rawatan KKG dengan rawatan KKI ke atas keluarga	38
1.7.4		Kesan masa yang dilewatkan (time delayed effect) bagi rawatan kaunseling keluarga dan rawatan kaunseling individu ke atas remaja awal dan keluarga	39
	1.7.4.1	Kesan masa yang dilewatkan (time delayed effect) bagi rawatan kaunseling keluarga ke atas remaja awal	40
	1.7.4.1.1	Kesan masa yang dilewatkan (time delayed effect) bagi rawatan kaunseling keluarga ke atas remaja awal	40
	1.7.4.1.2	Kesan masa yang dilewatkan (time delayed effect) bagi rawatan kaunseling keluarga ke atas keluarga	40
	1.7.4.2	Kesan masa yang dilewatkan (time delayed effect) bagi rawatan kaunseling individu ke atas remaja awal dan keluarga	41
	1.7.4.2.1	Kesan masa yang dilewatkan (time delayed effect) bagi rawatan kaunseling individu ke atas remaja awal	41
	1.7.4.2.2	Kesan masa yang dilewatkan (time delayed effect) bagi rawatan kaunseling individu ke atas keluarga	41
1.8		Rumusan	42
 BAB II PENDEKATAN TEORI DAN TINJAUAN KAJIAN LEPAS			
2.1		Pendahuluan	43
2.2		Teori Tingkah Laku Bermasalah Remaja dan Keluarga Menurut Perspektif Sistem Keluarga	43
	2.2.1	Dinamik kelompok	44
	2.2.2	Teori sistem (General system theory)	46
	2.2.3	Teori sistem keluarga struktural Minuchin	50
	2.2.4	Teori sistem keluarga strategik	59
	2.2.5	Model "circumplex"	61
	2.2.5.1	Kohesi perkahwinan dan keluarga	61
	2.2.5.2	Fleksibiliti atau penyesuaian perkahwinan dan keluarga	63

	2.2.5.3	Komunikasi perkahwinan dan keluarga	65
	2.2.6	Perkembangan kitaran kehidupan keluarga	66
	2.2.6.1	Isu-isu perkembangan bagi keluarga dengan anak-anak kecil dan pra remaja	69
	2.2.6.2	Isu-isu perkembangan bagi keluarga dengan anak-anak remaja	70
	2.2.6.3	Remaja	71
	2.2.6.4	Remaja dan konsep sendiri	72
	2.2.6.5	Ibu bapa	73
	2.2.6.6	Kefungsian keluarga dan perkembangan remaja	74
2.3		Kajian Lepas	74
	2.3.1	Kajian-kajian kesan kaunseling keluarga terhadap remaja awal bermasalah tingkah laku dan keluarga	76
	2.3.2	Kajian lepas kesan kaunseling individu kepada keluarga dan remaja awal bermasalah tingkah laku	87
2.4		Kesimpulan	92
BAB III MODEL KONSEPTUAL KAUNSELING KELUARGA DAN KAUNSELING INDIVIDU			
3.1		Pendahuluan	93
3.2		Model Konseptual Kaunseling Keluarga	93
	3.2.1	Perspektif sejarah kaunseling keluarga	94
	3.2.2	Model terapi keluarga struktural	96
	3.2.3	Terapi keluarga strtegik	104
	3.2.4	Model kaunseling keluarga remaja awal bermasalah tingkah laku	109
	3.2.4.1	Modul rawatan kaunseling keluarga remaja awal bermasalah tingkah laku	120
3.3		Model Konseptual Kaunseling Individu	125
	3.3.1	Terapi realiti/teori kawalan (Control theory)	128
	3.3.2	Model kaunseling individu kanak-kanak dan remaja bermasalah tingkah laku	133
	3.3.3	Modul kaunseling individu remaja awal tingkah laku	139
3.4		Kesimpulan	142
BAB IV METOD			
4.1		Pendahuluan	143
4.2		Reka Bentuk Kajian	143

4.3	Subjek Kajian	145
4.3.1	Proses pemilihan subjek, tatacara rawatan dan pengumpulan data subjek kajian	146
4.3.2	Saiz Kesan	148
4.4	Alat Pengukuran	148
4.4.1	Biodata	148
4.4.2	Skala persekitaran keluarga (SPK) atau FES (Family environment scale) oleh Moos dan Moos (1986)	150
4.4.3	Senarai semak tingkah laku kanak-kanak umur 4-18 tahun (Achenbach 1991)	152
4.4.4	Skala konsep sendiri tennessee (SKKT) (Tennessee self concept scale)	154
4.4.5	Skala penyesuaian dan kohesi keluarga II (SPKK II) yang dikenali dengan nama ringkasnya FACES II (Family adaptability and cohesion evaluation scale II)	158
4.5	Penterjemahan Alat Pengukuran	158
4.6	Pentadbiran Alat Pengukuran	159
4.7	Kajian Awal Alat Pengukuran	160
4.7.1	Persampelan dan prosedur	160
4.7.2	Kebolehpercayaan dan kesahan alat pengukuran	161
4.7.2.1	Kebolehpercayaan	161
4.7.2.2	Kesahan	163
4.8	Kesesuaian Modul Rawatan	166
4.9	Tatacara Analisis	168
4.10	Kesimpulan	169
BAB V	KEPUTUSAN	
5.1	Pendahuluan	171
5.2	Kebolehpercayaan dan Kesahan Alat Pengukuran	171
5.2.1	Kebolehpercayaan	172
5.2.2	Kesahan	174
5.3	Data Deskriptif Subjek Kajian	177
5.4	Kesan Rawatan Kepada Remaja Awal dan Keluarga	179

5.4.1	Kesan kaunseling keluarga ke atas remaja awal dan keluarga	180
5.4.1.1	Kesan kaunseling keluarga ke atas remaja awal	181
5.4.1.2	Kesan kaunseling keluarga ke atas keluarga	190
5.4.2	Kesan kaunseling individu kepada remaja awal dan keluarga	198
5.4.2.1	Kesan kaunseling individu ke atas remaja awal	299
5.4.2.2	Kesan kaunseling individu ke atas keluarga	204
5.4.3	Perbandingan kesan kaunseling keluarga (KKG) dengan kaunseling individu ke atas remaja awal bermasalah tingkah laku dan keluarga	209
5.4.3.1	Perbandingan kesan KKG dengan KKI ke atas remaja awal	209
5.4.3.2	Perbandingan kesan KKG dengan KKI ke atas keluarga	211
5.4.4	Kesan masa yang dilewatkan bagi kumpulan kaunseling keluarga dan kumpulan kaunseling individu	213
5.4.4.1	Kesan masa yang dilewatkan (time delayed effect) ke atas kumpulan kaunseling keluarga (KKG)	213
5.4.4.2	Kesan masa yang dilewatkan (time delayed effect) ke atas kumpulan kaunseling individu (KKI)	220
5.5	Analisis Tambahan	225
5.5.1	Penilaian perkhidmatan kaunseling	225
5.5.2	Analisis Verbatim Kaunseling Keluarga	225
5.6	Kesimpulan	231
BAB VI PERBINCANGAN		
6.1	Pendahuluan	232
6.2	Kesan Kaunseling Keluarga Ke Atas Remaja Awal Dan Keluarga	232
6.2.1	Kesan kaunseling keluarga ke atas remaja awal	232
6.2.1.1	Kesan kaunseling keluarga ke atas tingkah laku bermasalah remaja awal menurut persepsi ibu (TLI) dan bapa (TLB)	235
6.2.1.2	Kesan kaunseling keluarga ke atas konsep sendiri (KD) remaja awal	244
6.2.2	Kesan kaunseling keluarga ke atas keluarga	241
6.2.2.1	Kesan kaunseling keluarga ke atas penyesuaian keluarga (Suai)	244

6.2.2.2	Kesan kaunseling keluarga ke atas kohesi keluarga (Kohesi)	248
6.2.2.3	Kesan kaunseling keluarga ke atas persekitaran keluarga (PK)	250
6.3	Kesan Kaunseling Individu Ke Atas Remaja Awal Dan Keluarga	254
6.3.1	Kesan kaunseling individu ke atas remaja awal	254
6.3.1.1	Kesan kaunseling individu ke atas tingkah laku bermasalah remaja awal menurut persepsi ibu (TLI) dan bapa (TLB)	254
6.3.1.2	Kesan kaunseling individu ke atas konsep sendiri (KD) remaja awal	259
6.3.2	Kesan kaunseling individu ke atas keluarga	260
6.4	Perbandingan Kesan Rawatan Kaunseling Keluarga Dan Kesan Rawatan Kaunseling Individu	262
6.4.1	Perbandingan kesan rawatan kaunseling keluarga dengan kesan rawatan kaunseling individu ke atas remaja awal	262
6.4.2	Perbandingan kesan kaunseling keluarga dengan kesan kaunseling individu ke atas keluarga	265
6.5	Kesan Masa Yang Dilewatkan Bagi Kumpulan Kaunseling Keluarga (KKG) Dan Kumpulan Kaunseling Individu (KKI)	268
6.5.1	Kesan masa yang dilewatkan (time delayed effect) ke atas kumpulan kaunseling keluarga (KKG)	268
6.5.1.1	Kesan masa yang dilewatkan (time delayed effect) ke atas remaja awal kumpulan kaunseling keluarga (KKG)	268
6.5.1.2	Kesan masa yang dilewatkan (time delayed effect) ke atas keluarga kumpulan kaunseling keluarga (KKG)	270
6.5.2	Kesan masa yang dilewatkan (time delayed effect) ke atas kumpulan kaunseling individu (KKI)	272
6.5.2.1	Kesan masa yang dilewatkan (time delayed effect) ke atas remaja awal kumpulan kaunseling individu (KKI)	272
6.5.2.2	Kesan masa yang dilewatkan (time delayed effect) ke atas keluarga kumpulan kaunseling individu (KKI)	275

BAB VII PENUTUP

7.1	Pendahuluan	276
7.2	Ringkasan Kajian	276
7.3	Implikasi Kajian	278

7.4	Masalah-masalah Kajian	285
7.5	Cadangan Kajian	288
RUJUKAN		290
LAMPIRAN		
A	Jadual 1.1 Dan Jadual 1.2	307
B	Jadual 1.3 Dan Jadual 1.4	308
C	Jadual 1.5 Dan Jadual 1.6	309
D	Biodata	310
E	Skala Persekitaran Keluarga	311
F	Senarai Semak Tingkah Laku Kanak-kanak	314
G	Skala Konsep Kendiri Tennessee	316
H	Skala Penyesuaian Dan Kohesi Keluarga II	319
I	Penilaian Kaunselor	320
J	Surat Kepada Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Kementerian Pendidikan Malaysia	321
K	Surat Kepada Pengarah Pendidikan Selangor	322
L	Surat Perkhidmatan Kaunseling Kepada Ibu Bapa	324
M	Surat Kepada Ibu Bapa Memohon Penglibatan Ibu Bapa Dalam Kajian	325
N	Surat Ucapan Terima Kasih Kepada Ibu Bapa	326
O	Senarai Kesahan Skala Persekitaran Keluarga	327
P	Senarai Kesahan Senarai Semak Tingkah Laku Kanak-kanak	329
Q	Senarai Kesahan Skala Konsep Kendiri Tennessee	331
R	Senarai Kesahan Skala Penyesuaian Dan Kohesi Keluarga II	333
S	Analisis Kesan Saiz	334
T	Graf Kesan Saiz	335